

Regijski centri za ravnanje z odpadki – cilji in realnost

Regional centres for waste management – goals and reality

Dolgoročni cilj EU vključno z Republiko Slovenijo je, »da postane gospodarsko in okoljsko učinkovita družba recikliranja, katere cilj je izogniti se nastajanju odpadkov in uporabiti odpadke kot vire. Takšna usmeritev naj bi prispevala k temu, da se tokovi odpadkov preusmerijo stran od odlaganja, v razne oblike predelave, da se poveča delež in izboljšajo tehnologije recikliranja in delež kompostiranja ter predelave odpadkov v energetske namene«. V tem smislu bi naj v Sloveniji že v letošnjem letu prešli na regijski koncept ravnanja z odpadki. Z operacionalizacijo ciljev pa krepko zamujamo, saj v skladu z zahtevami predpisov obratuje šele eden od petnajstih regijskih centrov. Izkušnje nas učijo, da je pot od načrtovanja do obratovanja regijskih objektov dolga več kot deset let. Najdaljši so postopki formiranja regije s podpisom medobčinskih pogodb, sledi pridobivanje okoljskih dovoljenj in potrjevanje vlog za pridobitev sredstev evropskih kohezijskih skladov in sočasno sredstev iz proračuna RS.

Long-term goal of the EU and Slovenia is that we become an economically and environmentally efficient recycling society, where we avoid production of waste and use waste as sources. Such goals tend away from landfilling of waste towards composting and usage of waste for energetic purposes. This trend is expected to contribute towards ensuring that waste streams are diverted away from landfill, in various forms of processing to increase the share and improve recycling technology and share of composting and recovery of waste for energy purposes." In this respect, Slovenia is expected already in this year to switch to a regional concept of waste management. But with the realization of the targets we are well behind as only one of foreseen 15 regional operates in accordance with the legislative requirements. Experience teaches us that the path from planning to operation of regional centres is taking over 10 years. The longest are the procedures of forming regions, resulting in a sign the inter-municipal agreements, following the acquisition of environmental permits and certification of applications for European Cohesion Fund and simultaneously for co-funding from the budget of the RS.

Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov'' (v nadaljevanju: OP B100), ki je bil izdelan najprej za obdobje od leta 2004 do konca leta 2008, v marcu 2008 pa noveliran, je pomemben strateški dokument in v veljavi do konca leta 2013. To je dokument s projekcijo, kako bodo doseženi cilji in obveznosti v zvezi z odstranjevanjem odpadkov in zmanjšanjem količin biološko razgradljivih odpadkov v odloženih komunalnih odpadkih, kakor nam nalaga Direktiva Sveta 1999/317ES z dne 26. aprila 1999 o odlaganju odpadkov na odlagališčih. V operativnih programih, ki jih sprejema vlada, se praviloma za obdobje štirih let razčlenijo cilji, usmeritve in naloge v celoti, na posameznem področju ali za posamezno vprašanje varstva okolja.

Cilji, zastavljeni v operativnih programih, pa se v prakso prenašajo preko uredb, ki zavezujejo izvajalce javnih služb in lokalne skupnosti, posredno pa vse prebivalce RS k postopnemu prilagajanju strogi politiki ravnanja z odpadki.

Naloga države pa se ne konča pri sprejetju zakonskih določil. Država mora preko Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za gospodarstvo in Ministrstva za finance poskrbeti, da bo zastavljene cilje strateških programov in uredb moč tudi doseči.

Trenutno so uspehi na področju recikliranja zelo slabi. V Republiki Sloveniji se reciklira le nekaj odstotkov vseh odpadkov, preostali (približno 90 %) še vedno končajo na odlagališčih.

Strateški cilji OP B100

Glavna usmeritev ravnanja z odpadki v RS je ločeno zbiranje odpadkov na izvoru in učinkovita obdelava (mehanska, biološka, termična) preostanka odpadkov po ločenem zbiranju

Zastavljeni cilji OP B100 so:

- 100 % vključenost prebivalcev v ločeno zbiranje embalažnih in bioloških odpadkov,
- 22 % recikliranje plastike, kovine 50 %, papirja 60 %, stekla 60%, obdelanega lesa 15 %, EE-opreme 50 % (Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov, novelacija marec 2008)

MOP pa uveljavlja zmanjševanje količin biološko razgradljivih snovi v odloženih odpadkih preko Uredbe o odlaganju odpadkov na odlagališčih (Ur. l. RS št. 32/06 in njegove zadnje spremembe v Ur. l. RS št. 53/09). Ta stopi v polno veljavo s 1. 1. 2010. Do leta 2012 dovoljuje 28-odstotni

delež odloženih biološko razgradljivih snovi v komunalnih odpadkih, izražene v odstotku mase komunalnih odpadkov, nastalih letu 1995. Delež se postopno zmanjšuje do leta 2016 na 25 % in končno do leta 2019 na 22 %.

Slika 1: Opredelitev odpadkovnih regij v RS (vir: OP BIOO, marec 2008)

Formiranje regij

Že z OP BIOO iz leta 2004, kakor z njegovo kasnejšo verzijo 2008, je država načrtovala, da bo do leta 2008 vzpostavila učinkovit in ekonomičen regijski koncept ravnanja z odpadki. Opredeljenih je bilo 15 regij (deset regijskih centrov I. reda z več kot 90.000 prebivalci in pet centrov II. reda med 55.000 in 90.000 vključenih prebivalcev). Regijski centri bi naj do 16. 7. 2009 prevzeli skrb za odpadke z ramen do takrat približno 45 aktivnih odlagališč. S podporo države oziroma Ministrstva za okolje in prostor naj bi bili tako formirani regijski centri deležni evropskih sredstev iz kohezijskih skladov, saj brez tega sami ne bi zmoгли v tako kratkem času izpeljati investicij, vrednih več sto milijonov evrov. Na izvedbenem nivoju je namreč učinkovitost sistema ravnanja z odpadki značilno odvisna od razpoložljivih objektov in naprav in mreže zbiralcev. Poleg tega pa mora biti regijski sistem nadgrajen z učinkovitim sistemom ločenega zbiranja odpadkov na izvoru, optimalnim številom ustreznih objektov in naprav za zbiranje in predelavo, z uporabo nadomestnega goriva ter zagotovitvijo urejenega deponijskega prostora za odlaganje preostanka odpadkov po predelavi. Na sliki 1 je prikaz predvidenih regijskih centrov. Koliko centrov je dejansko zaživelo in s kakšno (regijsko) opremo za obdelavo so opremljeni v tem trenutku (ob koncu leta 2009), pa je prikazano v tabeli na strani 4.

ŠT	REGIJA	IME CENTRA	ŠT. VKLJ. PREB.	ZAPIRANJE OBSTOJEČIH ODLAGALIŠČ	ZAHTEVANA PREUREDITEV V REGIJSKO ODLAGALIŠČE ¹⁾	OBSTOJEČA ODLAGALIŠČA V FUNKCIJI REGIJSKEGA 2009	REGIJSKI OBJEKTI ZA OBDELAVO ODPADKOV 2009 ²⁾	STOPNJA OBDELAVE ODPADKOV 2009 ³⁾
1.	Osrednja Slovenija 1. reda LJUBLJANA	BARJE, LJUBLJANA	414.039	Dob		Regijsko odlagališče Barje		neustrezna
2.	Savinjska CEROC 1. reda	BUKOVŽLAK, CELJE	230.977	Bočna-Podhom, Strensko, Tuncovec in Velenje		Regijsko odlagališče Bukovžlak	V obratovanju: Mehansko biološka obdelava (MBO) objekt termične obdelave odpadkov ročno-strojna sortirnica demontaža kosovnih odpadkov zaprta kompostarna	ustrezna
3.	Podravje CERO 1. reda	DOBRAVA, ORMOŽ	209.618	Dogoše	Dobrava			neustrezna
4.	Dolenjska CEROD 1. reda	LESKOVEC, NOVO MESTO	160.212	Bočka, Dobova, Spodnji Stari Grad, Vranoviči		Regijsko odlagališče Leskovec		neustrezna
5.	Pomurje CERO PUCONCI 1. reda	PUCONCI, MURSKA SOBOTA	122.068	Ljutomer, Dolga vas		Regijsko odlagališče v izgradnji: Pucenci II.	V obratovanju: ročno-strojna sortirnica odprta kompostarna V izgradnji: MBO demontaža kosovnih odpadkov zaprta kompostarna	neustrezna
6.	Primorska GOJUP 1. reda	KOPER,	120.323	Dragonja, Izola, Jelšane, Sežana	Dvori			neustrezna
7.	Goriška CERO Nova Gorica 1. reda	STARA GORA, NOVA GORICA	119.477	Dolga poljana, Raskovec, Volče	Stara gora			neustrezna
8.	Gorenjska CEGOR 2 Mala Mežakla 1. reda	MALA MEŽAKLA, JESENICE	107.703	Draga, Ostri Vrh	Mala Mežakla			neustrezna
9.	Gorenjska CEGOR 1 Kovor 1. reda	KOVOR, TRŽIČ	90.199	Tenetiše	Kovor			neustrezna
10.	GLOBOKO 1. reda	GLOBOKO, TREBNJE	90.867	Rakek-Pretržje, Stara vas in Ostri vrh	Globoko			neustrezna
11.	Spodnje Podravje CEROSP 2. reda	GAJKE, PTUJ	75.557			Regijsko odlagališče Gajke	V obratovanju: ročno-strojna sortirnica zaprta kompostarna demontaža kosovnih odpadkov	neustrezna

12.	Koroška KOCEROD 2. reda	ZMES, PREVALJE	73.619	Črneče, Gortina- Muta, Lokovica in Mislinjska Dobrava		Regijsko odlagališče v izgradnji: Zmes	V izgradnji: MBO ročno-strojna sortirnica demontaža kosovnih odpadkov zaprta kompostarna	neustrezna
13.	Zasavje CEROP 2. reda	UNIČNO, HRASTNIK	69.684	Širjava		Regijsko odlagališče Unično		neustrezna
14.	Špaja Dolina 2. reda	ŠPAJA DOLINA, GROSUPLJE	66.614	Mala Gora in Mozelj	Špaja Dolina		V obratovanju: ročna sortirnica odprta kompostarna	neustrezna
15.	Podravska CEROP 2. reda	PRAGERSKO, SLOVENSKA BISTRICA	57.420	Slovenske Konjice	Pragersko			neustrezna

Tabela 1: Trenutno stanje objektov in opreme s pridobljenim statusom regijskih objektov (november 2009)

Opomba:

- 1) Obstoječa odlagališča, ki sedaj služijo kot medobčinska, je potrebno šele urediti v regijska, jih vnesti kot regijska v prostorske akte in zanje v taki obliki tudi pridobiti okoljska dovoljenja.
- 2) Navedeni so le objekti, ki so namensko zgrajeni in imajo ustrezno kapaciteto za obdelavo odpadkov s celotne regije na izbrani lokaciji.
- 3) Z izrazom »ustrezna obdelava« je mišljeno izpolnjevanje zahtev Uredbe o odlaganju odpadkov na odlagališčih (Ur. l. RS št. 32/06, 98/07, 62/08, 53/09), ki veljajo za leto 2009.

Obstoječe stanje ob koncu leta 2009

Iz Tabele 1 je razvidno, da je postavitve vseh novih regijskih objektov načrtovana neposredno ob lokacijah obstoječih odlagališč. Odlagališča, katerih bodoči status se bo spremenil iz medobčinskega v regijsko, morajo skozi proces presoje vplivov na okolje in pridobiti OVD, pa tudi sicer je potrebno njihovo izgradnjo uskladiti z Zakonom o prostorskem načrtovanju, Zakonom o varstvu okolja, Zakonom o graditvi objektov. To so postopki, ki terjajo veliko časa. Rezultati presoje vplivov lahko povzročijo zahteve po spremembah v načrtih ali dopolnitve le-teh, posamezna lokacija pa je lahko ocenjena kot neprimerna. Da je v vseh primerih potreben podpis medobčinske pogodbe v regijo vključenih občin, ni potrebno posebej poudarjati. Poudariti pa je potrebno, da je v vseh primerih potrebno pridobiti soglasje bližnjih prebivalcev, ki so stranke v postopku in tudi drugih udeležencev, ki se izkazujejo kot stranke v postopkih umeščanja tovrstnih objektov v okolje. Primeri v preteklosti nas učijo, da se ti postopki vlečejo več let.

Iz tabele 1 je tudi razvidno, da je doslej le eden od naštetih 15 centrov opremljen z objekti in napravami, s katerimi lahko dosega predpisano stopnjo obdelave odpadkov, da bi se ostanek lahko odložil (v skladu z določili Uredbe za odlaganje odpadkov na odlagališčih).

Očitno je, da je terminski plan za doseganje ciljev regijske organiziranosti in stopnje recikliranja

zastavljen previsoko. Poti do izgradnje regijskih centrov so (pre)dolge in polne pravnih ter finančnih vrzeli, ki odmikajo cilje v prihodnost. Kako torej dalje?

Ukrepi Ministrstva za okolje

Zaradi zakasnitev pri izgradnji regijske infrastrukture in pri prenosu Direktive o odlaganju odpadkov v Republiki Sloveniji je Ministrstvo za okolje in prostor v Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališčih vneslo nekaj sprememb, ki naj bi omogočile legalizacijo obstoječega stanja. To so:

- finančna jamstva, s katerimi upravljavci obstoječih odlagališč zagotavljajo ustrezno zaprtje odlagališč in jamstvo za skrb za zaprto odlagališče v trajanju najmanj še 30 let po zaprtju
- štiri letno podaljšanje roka za doseg zadnjega cilja glede količin biorazgradljivih odpadkov v odloženih odpadkih
- podaljšanje možnosti obratovanja obstoječih neregijskih odlagališč do operativnosti novih regijskih centrov pod določenimi pogoji.

Ministrstvo Evropski komisiji zagotavlja, da bo storilo vse (ali bodo zgolj spremembe operativnih programov in Uredb dovolj?), da se bodo odpadki preusmerili stran od odlagališč, v druge postopke, pri čemer imata prioriteto recikliranje in ponovna uporaba. Zato je v pripravi Operativni program ravnanja z ločenimi frakcijami odpadkov za obdobje 2009–2013, ki prinaša ponovne korekcije dosedanjih usmeritev.

Z evropskimi sredstvi do centra I. reda CERO Puconci

Kako dolga je pot do regijskega centra, bi lahko nazorno ilustrirala s primerom Pomurskega regijskega centra CERO Puconci. Začetek postopkov za izgradnjo tega regijskega centra sega v leto 1999, ko je bil sprejet »Odlok o sprejetju lokacijskega načrta za razširitev in dograditev odlagališča komunalnih odpadkov Puconci«. Površina velikosti približno 15 ha je bila s tem odlokom namenjena rabi za sodobno odlagališče in spremljajočim objektom centra za ravnanje z odpadki.

Za izvajanje aktivnosti in realizacijo regijskega projekta za ravnanje z odpadki je bil takrat izražen interes 20 pomurskih občin iz treh upravnih enot (Ljutomer, Murska Sobota in Gornja Radgona). V začetku sta aktivnosti vodili družba Saubermacher-Süd iz Murske Sobote in Občina Puconci.

Na prispevnem območju CERO Puconci so takrat izvajali dejavnost zbiranja in odvoza odpadkov trije izvajalci gospodarske javne službe:

- Komunalno-stanovanjsko podjetje Ljutomer d.o.o.
- Saubermacher - Komunala Murska Sobota d.o.o.
- Letnik - Saubermacher d. o. o.

Objekt CERO Puconci I. faza je bil med prvimi v Sloveniji, ki je kandidiral za dodelitev nepovratnih evropskih sredstev, takrat še iz predpristopnega strukturnega sklada ISPA. Vloga za koriščenje nepovratnih sredstev sklada ISPA je bila posredovana na MOP v mesecu juniju 2002. Finančni memorandum med Evropsko komisijo in Republiko Slovenijo je bil podpisan v mesecu novembru 2003. Zaradi časovnega zamika realizacije projekta je bila potrebna novelacija investicijskega programa v maju 2005, v juniju pridobljeno soglasje finančnega ministrstva k investiciji, v začetku julija 2005 pa je bila potrjena razpisna dokumentacija in izveden začetek postopka javnega naročanja za I. fazo projekta. Po izbiri izvajalca v letu 2005 je sledila gradnja objektov I. faze, ki se je izvajala v letih 2006–2008. V mesecu februarju 2009 se je začelo enoletno poskusno obratovanje.

Objekti CERO Puconci I. faza in viri financiranja

Zgrajeni objekti I. faze so namenjeni sprejemu odpadkov, obdelavi ločeno zbranih frakcij odpadkov, ob določenih pogojih tudi za mešane komunalne odpadke in odlaganju ostanka komunalnih odpadkov.

Objekti so:

- upravni objekt,
- tehnica 50 ton, avtopralnica
- zbirni center za ločeno zbrane frakcije
- začasno skladišče za nevarne odpadke
- sortirnica za sortiranje 20.000 ton MKO in 3000 ton ločeno zbranih odpadkov

- kompostna ploščad za ločeno zbrane biološke odpadke (LBIOO) kapacitete 2000 t/leto
- odlagališče CERO Puconci I. faza velikosti 1.6 ha in s kapaciteto 110.000 ton

Poleg tega je bila nabavljena osnovna strojna oprema: drobilec, mešalec kompostne mešanice, mobilni mešalec zasipnic, mobilno bobensko sito.

Vrednost investicije (gradnja objektov) je 9,9 mio EUR.

Projekt so sofinancirali:

- Evropska Unija (strukturni sklad - ISPA) v višini 3,3 mio EUR
- R. Slovenija v višini 5,5 mio EUR
- 27 občin v višini 1,1 mio EUR *).

*) V začetku 20 občin, naknadno še 7 lendavskih občin.

Zaradi pomanjkanja prostora za odlaganje odpadkov in dolgotrajnih postopkov pri pridobivanju sredstev iz skladov EU (ISPA) pa so tedaj vključene občine začele izvajati določene investicije iz 1. faze same že v letu 2002. Izvedena je bila razširitev odlagališča, sanacija obstoječega odlagališča v Puconcih ter odplinjevanje odlagališča, zgrajena TP ter nabavljen kompaktor. Za potrebe celotnega centra je bilo odkupljeno zemljišče.

Celotna vrednost realiziranih investicij (zemljišče, projektna in investicijske dokumentacija, izvedba investicij, vodenje in nadzor) je znašala približno 3.350.000 EUR. Občine so financirale investicijo v deležu 56 %, iz sredstev okoljske dajatve pa 44 %. Še pred zaključkom izgradnje prve faze pa je v letu 2007 Občina Puconci v imenu 20 prekmurskih občin izvedla razpis za izdelavo projektne in okoljske dokumentacije ter za izdelavo vloge za pridobitev pomoči ESRR-kohezijskega sklada za nadgradnjo CERO Puconci I. faza v II. fazo, na podlagi katerega je bil kot najugodnejši ponudnik izbran Institut za ekološki inženiring, d. o. o. Načrtovani objekti CERO Puconci II. faza predstavljajo funkcionalno nadgradnjo obstoječega ravnanja z odpadki I. faze.

Z novim projektom je bilo potrebno načrtovati mehansko predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov (MKO) in njihovo ločitev na lahko frakcijo, ki se bo pripravila na termično obdelavo kot nadomestno gorivo in na tako imenovano težko frakcijo, ki se bo biološko razgradila z namenom odlaganja na odlagališču za nenevarne odpadke. V okviru opredeljene lokacije centra se načrtuje tudi širitev odlagališča v II. fazo.

Prvotna Idejna zasnova, Idejni projekt, ter Poročilo o vplivih na okolje so bili izdelani za enak obseg občin kot v prvi fazi, kasneje pa je bil projekt Regijski center za ravnanje z odpadki Pomurje – II. faza (CERO Puconci - II. faza) uvrščen v Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture kot celovit projekt z namenom zagotavljanja urejenega ravnanja z odpadki, na območju sedemindvajsetih občin pomurske regije, ki vključuje poleg

MEHANSKA OBDELAVA ODPADKOV			MAX. KAPACITETA OBJEKTOV ZA R3 IN R1
	2010	2020	
SORTIRNICA(R3)	9.300 t/l	16.800 t/l	17.000 t/l
DEMONTAŽA	2.800 t/l	3.000 t/l	3.000 t/l
PREDELAVA LAHKE FRAKCIJE V RDF (R1)	15.100 t/l	11.300 t/l	15.000 t/l

BIOLOŠKA OBDELAVA ODPADKOV			MAX. KAPACITETA ZA R3 IN D8
	2010	2020	
KOMPOSTARNA (LBIOO) R3	6.300 t/l	9.400 t/l	20.000 t/l (R3 + D8)
MEŠANI KOMUNALNI ODPAKI D8	13.800 t/l	10.050 t/l	

ODSTRANJEVANJE			MAX. KOLIČINE ZA ODSTRANJEVANJE R1, D1
	2010	2020	
SOSEŽIG (R1)	14.300 t/l	10.700 t/l	15.000 t/l
ODLAGANJE (D1)	10.700 t/l	7.800 t/l	11.000 t/l

PRODUKTI:

	2010	2020	
RDF (Gorivo)	14.300 t/l	10.700 t/l	SOSEŽIG (R1)
Ostanek od MBO	10.700 t/l	7.800 t/l	ODLAGANJE (D1)

PRODAJA:

	2013	2020	
Steklo, plastika, papir ...	11.400 t/l	20.500 t/l	Prodaja DROE

Tabela 2: Kapacitete objektov za CERO Puconci II. faza

prej 20 občin še 7 občin iz UE Lendava. Zato se je osnovna združba investitorjev morala prilagoditi večjemu številu vključenih prebivalcev s povečanjem kapacitete objektov do skrajnih meja prostorskih možnosti na tej lokaciji. V ta namen je bila z Aneksom 4 dogovorjena udeležba lendavskih občin tudi za sofinanciranje I. faze. Posledica naknadne vključitve omenjenih občin v CERO Puconci je bila upočasnitev tempa priprave projekta, vloženo je bilo ogromno energije za ureditev medsebojnih odnosov med starimi in novovključenimi občinami ter v spremembo projektne in investicijske dokumentacije.

Objekti CERO Puconci II. faza in viri financiranja

Celotni center zdaj pokriva območje 1.337 km² z nekaj manj kot 125.0000 prebivalci, ki bodo v startu proizvedli 46.000 ton komunalnih in njim podobnih odpadkov. Po scenariju MOP-a v prihodnjih letih pričakujemo blago rast količin zbranih odpadkov tako, da bi naj ob koncu leta 2030 njihova količina narasla na 52.000 ton.

Delež mešanih komunalnih odpadkov, ki bo prešel v mehansko-biološko obdelavo, se bo zaradi povečevanja deleža recikliranih odpadkov in poveče-

vanja izločanja bioloških gospodinjskih odpadkov skozi vse obdobje gibal okrog 28.000 ton/leto.

Proces mehansko-biološke obdelave vključuje:

- objekt za mehansko predelavo odpadkov v nadomestno gorivo s kapaciteto 15.000 ton
- objekt za aerobno biološko obdelavo MKO in LBIOO v kompost kapacitete 20.000 ton
- hala za naknadno zorenje MKO in komposta 15.000 ton
- biofilter za čiščenje onesnaženega zraka.

Velikost II. faze odlagališča za obdelane ostanke odpadkov zagotavlja odložitev 265.000 ton obdelanih odpadkov, kar zadošča za 30 let. Čiščenje izcednih in drugih tehnoloških vod je predvideno na čistilni napravi z reverzno osmozo. Urejeni bodo vsi infrastrukturni objekti, manipulacijske in cestne površine ter parkirišča.

V projekt so vgrajeni vsi cilji aktualnih Uredb in evropskih Direktiv, ki dajejo prednost ločenemu zbiranju in recikliranju odpadkov ter uporabi odpadkov kot gorivo. Za ponovno uporabo se bo pripravilo 8.000–14.000 ton reciklatov, v gorivo se bo predelalo 15.000–11.000 ton/leto, od 28.000 ton mešanih odpadkov pa se bo v bodoče odlagalo le še slabih 11.000 ton preostanka

odpadkov v začetku oziroma 8.000 ton v končni fazi obratovanja naprave.

V tabeli 2 so prikazane pričakovane količine posameznih vrst odpadkov, ki bodo predelane, prikazane pa so tudi kapacitete posameznih objektov na CERO Puconci II. faza. Objekti so dimenzionirani na maksimalne kapacitete, ki nastopajo v zahtevanem obdobju delovanja centra.

Na podlagi projektne dokumentacije in Poročila o vplivih na okolje je bilo pridobljeno Okoljevarstveno soglasje v maju 2009, v avgustu 2009 pa je bila vložena vloga za pridobitev gradbenega dovoljenja. Gradbeno dovoljenje za 1. etapo izgradnje II. faze je bilo izdano v septembru 2009, gradbeno dovoljenje za 2. etapo II. faze pa je v postopku pridobivanja.

Predračunska vrednost kohezijskega projekta CERO Puconci - II. faza je ocenjena na 23,2 mio EUR po tekočih cenah.

Predvideni so naslednji finančni viri:

- Kohezijski sklad EU: 8,5 mio EUR
- sredstva RS: 6,8 mio EUR
- okoljska dajatev: 1,2 mio EUR
- občine sofinancerke: 2,8 mio EUR
- občina Puconci - DDV: 3,9 mio EUR.

Zaradi ponovnih zapletov pri potrjevanju vloge za financiranje pa so vključene občine znova prisiljene same zgraditi prvo etapo odlagališča, saj v tej regiji ni več razpoložljivega volumenskega prostora za odlaganje. Občine bodo še v tem letu financirale izgradnjo prve etape odlagališča v vrednosti 1,9 mio EUR, od tega iz občinskih proračunov 1,4 mio EUR, iz okoljskih dajatev pa 0,5 mio EUR.

Vloga za potrditev financiranja iz kohezijskega sklada je v pripravi, predvidevamo, da bo potrjena do marca leta 2010, izbira izvajalca pa bo izvedena do septembra 2010. Izgradnja v trajanju vsaj enega leta in pol ter enoletno poskusno obratovanje premikata začetek rednega obratovanja centra CERO Puconci na začetek leta 2013. Ali pa morda še dalje?

Zaključek

Trenutno stanje glede recikliranja in obdelave odpadkov pred odlaganjem v Sloveniji ni zadovoljivo.

Po podatkih OP BLOO je bil še v letu 2006 delež biorazgradljivih odpadkov 50 % od vseh odloženih komunalnih odpadkov, v letu 2009 pa naj bi se delež že zmanjšal na 22 %. Ločeno zbrane frakcije brez odpadne embalaže so dosegle povprečno vrednost le 6,7 % od nastalih odpadkov, odpadki iz vrtov in parkov pa le slabe 3 %. Instrumenti, ki jih je uvedla država s spremembami Uredbe o odlaganju odpadkov na odlagališča, bodo omogočili legalizacijo trenutnega stanja. Jasno je, da zaradi zamujanja pri izgradnji regijskih centrov ali bolj rečeno objektov za obdelavo odpadkov, v obdobju do leta 2012 in morda še dlje upravljavci

obstojećih odlagališč, razen redkih izjem, ne bodo mogli izpolnjevati zahtev sprejetih predpisov. Morda bo boljše rezultate prinesla sprememba Uredbe o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki, ki s 1. 1. 2010 nalaga izvajalcem javnih služb nove obveznosti glede zbiranja kuhinjskih odpadkov in zelenega odreza. Tako zbrane odpadke pa bo potrebno tudi ločeno predelati v kompost, objekte v ta namen pa šele zgraditi. Vzrok slabih rezultatov pa je tudi slaba ozaveščenost uporabnikov storitev izvajalcev javnih služb, saj brez discipline pri ločevanju odpadkov ciljev ni mogoče doseči.

Na primeru CERO Puconci je prikazana časovnica nastajanja regijskega centra. Ta je imel na začetku celo to prednost, da je bila celotna lokacija v prostorskih aktih že v letu 1999 opredeljena z namenom njegove izgradnje. Od začetka načrtovanja pa do konca postavitve bo preteklo 14 let. Podobne izkušnje so nam znane tudi pri izgradnji drugih centrov, pri katerih načrtovanju smo sodelovali. Začetki CERO Celje segajo v leto 1995, ko je bila sprejeta odločitev o izgradnji centra v Bukovžlaku, njegova izgradnja pa se zaključuje po 14 letih v letu 2009. Enake izkušnje imamo pri poteku načrtovanja in izgradnje centra KOCEROD. Od začetkov načrtovanja v letu 2001 do predvidene izgradnje v letu 2011 bo preteklo 10 let.

V finančni perspektivi RS za obdobje 2007-2013 bo torej težko zadovoljivo izpopolniti regijsko infrastrukturo za ravnanje z odpadki. Res pa je, da so sredstva, ki so v kohezijskem skladu za ta namen na voljo v tem obdobju (200 mio EUR), daleč pod dejansko potrebnimi. Zaradi recesije pa so okrnjeni tudi drugi finančni viri.

Viri:

- Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov, marec 2008
- Uredba o odlaganju odpadkov na odlagališčih (Ur. l. RS št. 32/06, 98/07, 62/08, 53/09)
- Osnutek Uredbe o spremembi uredbe o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki, november 2009
- Direktiva Sveta 1999/317ES z dne 26. aprila 1999 o odlaganju odpadkov na odlagališčih <http://www.puconci.si/dokumenti/66/2/2009/CE-ROP-inernet-IB-GS-17.06.09>
- Zbornik Celovito ravnanje z odpadki - okoljsko ogledalo Slovenije, Celje 2009
- Arhiv projektov Institut za ekološki inženiring